

**Inż. Jerzy Mariusz Ruebenbauer (Rübenbauer)
ps. „Mariusz”, „Kowalski”, „Rzepiński”, „Sas”
(1906 – 1998)**

Urodził się 1 października 1906 w Dąbrowie Tarnowskiej. Zmarł 13 września 1998 w Ottawie, Ontario, Kanada i jest pochowany na Pinecrest Cemetery w Ottawie. Inżynier chemii, specjalista od mechaniki gruntów, znany działacz narodowy w Polsce i na emigracji, oficer Narodowej Organizacji Wojskowej (NOW) i Polskich Sił Zbrojnych (PSZ) na Zachodzie. Syn znanego inżyniera lwowskiego, pułkownika Karola Teodora Ruebenbauera i Wirginii Angeli de domo Hoszowskiej h. Sas. Pochodził ze znanej lwowskiej rodziny inteligenckiej pochodzenia polsko-niemiecko-greckiego, a ze strony matki Wirginii ze znanej rodziny ziemiańskiej Hoszowskich. Był wychowany w duchu narodowym, wierności Ojczyźnie i oddania Bogu.

Wykształcenie

Do szkół średnich uczęszczał kolejno w Bochni, we Wiedniu i w Poznaniu, gdzie zdał maturę. Następnie studiował na Uniwersytecie Poznańskim (1924-25) i na Politechnice Lwowskiej (1925-1938). Dyplom inżynierski uzyskał w 1938 i wkrótce rozpoczął swoją pierwszą pracę inżyniera w Tarnobrzegu.

Przed wojną

W 1920 r. zgłosił jako 18-letni chłopiec podczas wojny polsko-bolszewickiej do służby wartowniczej w Bochni. Od początku swoich studiów związał się z polskim ruchem narodowym. Działał w Młodzieży Wszechpolskiej (MW), której był wiceprezesem na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie. Był również wiceprezesem w Bratniej Pomocy Studentów na UJK. Był

też filistrem korporacji studenckich najpierw w „Aquilonii”, a następnie w korporacji „Orlęta kresowe”, której był założycielem. Wstąpił w tych 30-tych do Stronnictwa Narodowego, w którym działał aż do śmierci. Odbył też szkolenie wojskowe i instruktorskie w Legii Akademickiej zostając ppor. rez. piechoty. Nie długo przed wojną ożenił się z Zofią Heleną Julią Strycharską, działaczką Młodzieży Wszechpolskiej we Lwowie.

Czas wojny

Po wybuchu wojny 1-go września 1939 r., zgłosił się we Lwowie do formowanego oddziału zapasowego 40 p.p. „Dzieci Lwowskich”, który został rozwiązany po wkroczeniu wojsk sowieckich 17 września na terytorium Polski. Po powrocie do okupowanego Lwowa wraz z innymi rozpoczął odtwarzanie konspiracyjnego Stronnictwa Narodowego (SN), i utrzymywał kontakty ze Związkiem Walki Zbrojnej (ZWZ). Wiosną 1940 r. udał się do Warszawy celem nawiązania łączności z Zarządem Głównym SN. W tym czasie stracił swoją pierwszą żonę, która została zamordowana 26 czerwca 1941 przez NKWD w więzieniu przy ul. Zamarstynowskiej we Lwowie. Po zajęciu miasta przez Niemców w lipcu 1941 r. wszedł do Zarządu Okręgowego SN we Lwowie, zorganizowanego przez Alojzego Stamera, gdzie objął dział organizacyjny. W styczniu 1942 r. otrzymał zadanie zorganizowania Okręgu Małopolski Wschodniej, Narodowej Organizacji Wojskowej (NOW). W utworzonej Komendzie Okręgu NOW należał do jej trzyosobowego kierownictwa. Był znanym i wysoko cenionym, wymienianym wśród najwybitniejszych działaczy narodowych we Lwowie. W końcu maja 1943 r. okupant niemiecki przeprowadził we Lwowie na wielką skalę aresztowania wśród działaczy i członków SN i NOW. Uniknął aresztowania przez Niemców przebywając poza Lwowem. Z powodu zagrożenia przekazał swoje kontakty nowemu komendantowi lwowskiego NOW, kpt. Adamowi Mireckiemu, po czym udał się do Warszawy.

W Warszawie pracował w wydziale propagandy Komendy Głównej NOW/AK. W latach 1943-1944 brał udział w tajnych konferencjach okręgowych działaczy narodowych. W styczniu 1944 r. został powołany na sekretarza generalnego Komitetu Ziemi Wschodnich (KZW), utworzonego przy ZG SN celem organizowania pomocy i samoobrony ludności polskiej na Wschodzie. Działał wtedy pod przybranym nazwiskiem Rzepiński, używał też pseudonimów „Kowalski”, „Mariusz” i „Sas”. Oprócz centrali w Warszawie KZW posiadał dwa oddziały terenowe we Lwowie i w Krakowie. Jerzy Ruebenbauer działał też aktywnie w Delegaturze Rządu RP na Kraj, gdzie pracował do wybuchu Powstania Warszawskiego. Podczas powstania był członkiem KG NOW/AK wzięt czynny udział w walkach. Redagował też pismo „Walka” (w wersji dla dzielnicy Śródmieście). Po powstaniu przebywał w niewoli niemieckiej, z której został uwolniony przez oddziały brytyjskie.

Po wojnie

Powrócił do Polski w listopadzie 1945 r. Już 16 grudnia tego samego roku zdołał się wydostać z okupowanej na nowo Polski, w grupie 16 znanych działaczy narodowych (m.in. z Adamem, Kazimierzem, Marią i Heleną Mireckimi, Augustem Michałowskim, Tadeuszem Danilewiczem i Janem Matlachowskim) w transporcie dla cudzoziemców zorganizowanym przez PCK. Miał ze sobą tajną pocztę do Londynu. Używał wtedy m.in. pseudonimu „Mariusz”. W latach 1946-1947

był oficerem w sztabie I Dywizji Pancernej gen. Stanisława Maczka, gdzie redagował pismo „Defilada”. Potem rozpoczął intensywną pracę w łączności wojskowej na Kraj, a następnie po demobilizacji pracował w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych polskiego rządu na uchodźstwie.

Belgia

Następnie przeniósł się do Belgii gdzie pracował jako asystent na politechnice w Liège, w laboratorium mechaniki gruntów. Tu poznał swoją drugą żonę Zofię z Kuczyńskich. Pobrali się w 1949 i po trzech latach wyemigrowali do Kanady. W tym czasie prowadził działalność w kołach narodowych będąc członkiem władz Stronnictwa Narodowego na uchodźstwie.

Kanada

Jerzy Ruebenbauer po przybyciu do Montrealu rozpoczął pracę na tamtejszej politechnice. Po otrzymaniu stałej posady w Ministerstwie Robót Publicznych (Department of Public Works) Ruebenbauerowie udali się do Ottawy. Osiedlili się w dzielnicy wiktoriańskiej Glebe w centrum Ottawy. Jerzy od początku swojego życia w Kanadzie włączył się wraz ze swoją żoną Zofią w nurt życia Polonii. Był Prezesem Okręgu Ottawskiego Kongresu Polonii Kanadyjskiej oraz długoletnim Prezesem i liderem Klubu Polsko-Kanadyjskiego, najstarszej organizacji polonijnej w Ottawie (zał. w 1937 r.). Ruebenbauerowie udostępniali też swój dom na konferencje działaczy narodowych SN, m.in. 25 X 1964 r. Brali czynny udział w organizacji obchodów polskiego Millenium w Ottawie. Jerzy był sekretarzem Ottawskiego Komitetu Obchodów Millenium. Ruebenbauerowie zorganizowali wiele wydarzeń kulturalnych i akcji charytatywnych dla Skarbu Narodowego i dla Polaków w Kraju. Jerzy Ruebenbauer był członkiem stworzonego na emigracji przez Wojciecha Wasiutyńskiego w Nowym Jorku Instytutu Romana Dmowskiego. W 1996 r. uległ wypadkowi i ostatnie dwa lata życia spędził w szpitalu. Zmarł po długich cierpieniach w Ottawie 13 września 1998 r. Swe długie i ofiarne życie, swą pracą, poświęcił Wielkiej Polsce.

Odnaczenia, nagrody i wyróżnienia

Odnaczony Złotym Krzyżem Zasługi z Mieczami, Krzyżem Armii Krajowej i innymi odznaczeniami.

Publikacje

Podczas okupacji publikował w piśmie „Walka” (odmianie wyd. dla dzielnicy Śródmieście) wyd. przez KG AK, a po wojnie w tygodniku „Defilada”, której był redaktorem, wyd. przez komendę I Dywizji Pancernej gen. Stanisława Maczka (w latach 1946-1947). Publikował też w „Myśli Polskiej”, w głównym organie prasowym Stronnictwa Narodowego na emigracji.

Rodzina

Przed wojną ożenił się z Zofią Strycharską, działaczką Młodzieży Wszechpolskiej we Lwowie, która została aresztowana i zamordowaną podczas fali mordów przez NKWD w czerwcu 1941. Po wojnie zawarł w Belgii związek małżeński z Zofią Kuczyńską h. Ślepowron, również z kręgów narodowych, która była jego wierną towarzyszką życia aż do śmierci. Nie posiadali potomstwa. Jerzy Rubenbauer miał dwóch braci Jana i Zbigniewa. Jan zmarł w wieku niemowlęcym. Zbigniew był prawnikiem i ekonomistą, oficerem brygady karpackiej i II Korpusu (pozostał na emigracji i zmarł w Londynie).

Bibliografia

Aleksander Maciej Jabłoński, *Jerzy Mariusz Ruebenbauer (Rübenbauer)*, manuskrypt., Ottawa 2016.

Domino Deo Nostro, 1957-1982, Księga Pamiątkowa na 25-lecie Parafii św. Jacka Odrowąża, Ottawa, 1982.

Edward Węgierski, *I o nich musimy pamiętać. Polityczni działacze narodowi*, Dom Wyd. „Ostoja”, Krzeszowice 2014.

Informacja z archiwum rodzinnego Pani Ewy Koteli i Jej Córki Izabeli Sysło z Krakowa, 31 lipca 2017.

Jerzy Ruebenbauer, fot. z lat 70-tych w Ottawie, archiwum rodzinne Pani Ewy Koteli w Krakowie

/AMJ/

© Oskar Halecki Institute in Canada 2017